

AP-2.1 - Godkjenning og drift av AutoPASS vegkantutstyr

Versjon: 1.2

Dato: 17. april 2023

DOKUMENT STATUS

Dokument nr.	AP 2.1 AutoPASS Godkjenning og drift av vegkantutstyr	
Status	Versjon	Beskrivelse
Endelig	1.2	

Dokument Revisjons Historikk

Versjon	Dato	Forfatter	Beskrivelse
1.05	26.10.2022	SVV	Høringsutkast (intern høring)
1.06	22.11.2022	SVV	Oppdatert etter intern høring i Statens Vegvesen
1.07	06.12.2022	SVV	Ekstern hørings hos Bompengeselskapene
1.08	22.01.2023	SVV	Oppdatert etter ekstern høring med Operatørene
1.09	13.02.2023	SVV	Oppdatert etter ny intern prosess
1.2	17.04.2023	SVV	Versjon for publisering

Innholdsfortegnelse

Dokument status	2
1. Introduksjon	2
1.1 Dokumentets hensikt	2
1.2 AutoPASS Samvirke	3
1.3 Referansedokumenter	3
2. Roller og ansvar knyttet til test og godkjenning av vegkantutstyr	4
3. Vegdirektoratets rolle under anskaffelses- og implementeringsprosessen	5
4. Krav til utfyllelse av egenerklæring	5
5. Godkjenningsprosess	5
6. Oppfølging	8

1. INTRODUKSJON

1.1 Dokumentets hensikt

Dette dokumentet beskriver aktørenes roller og Vegdirektoratets krav til anskaffelsesprosess, godkjennings- og idriftsettingsprosessen, samt oppfølging av vegkantutstyr for veg og ferjesamband i AutoPASS Samvirke. Det omhandler også krav til informasjon om vegkantprosjektet som skal fremlegges for Vegdirektoratet.

Det må bemerkes at prosessen som her er beskrevet gjelder også for vesentlige endringer/utskiftinger i et eksisterende anlegg. Generelt vil mindre betydningsfulle oppdateringer

som inngår i allerede inngått drifts- og vedlikeholds kontrakt med eksisterende utstyrsleverandør ikke omfattes av denne prosessen, men håndteres av Operatør alene.

1.2 AutoPASS Samvirke

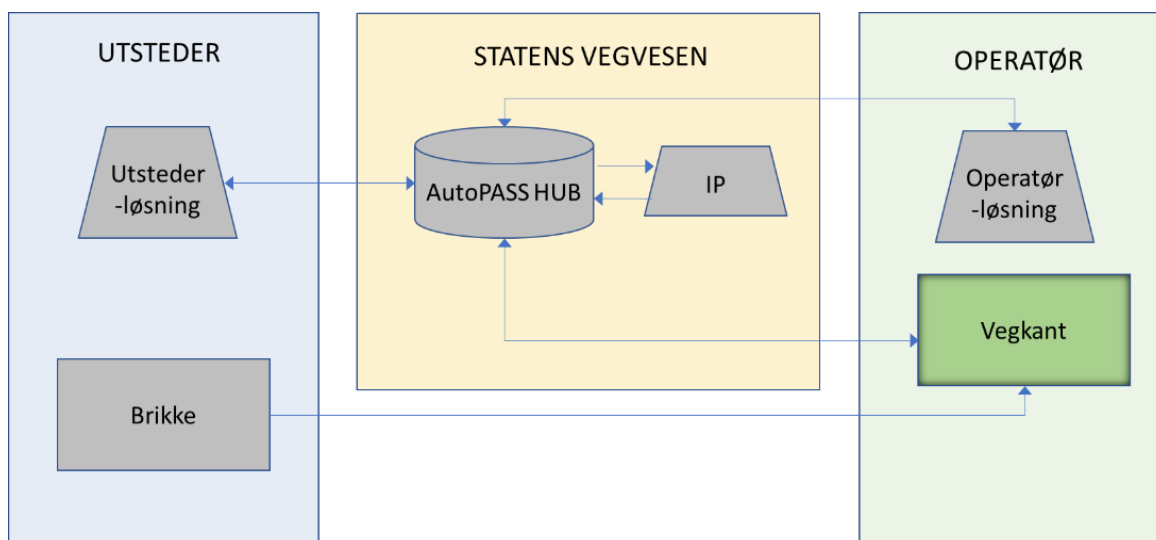
AutoPASS er det norske systemet for elektronisk betaling på det offentlige vegnettet i Norge, samt for ferjebetaling. Konseptet er basert på automatiske bomstasjoner med brikkelesing støttet av bilder inkludert ANPR. AutoPASS Samvirke kan beskrives som et nettverk av betalingspunkter med full interoperabilitet med utstyr tilhørende alle deltagende aktører.

Vegdirektoratet er eier og forvalter av AutoPASS Samvirke, dvs. de tekniske spesifikasjonene for brikker (OBE), vegkantutstyr (CPE), alle grensesnitt mellom operatør- og utstedersystemer og de nasjonale kjerneløsninger som er felles for alle aktører i AutoPASS-systemet (HUB) eller er felles for bompengeloperatører i AutoPASS-systemet (IP og bildedatabase).

Vegkantutstyret eies av Operatørene. En Operatør i AutoPASS-domenet kan være et av de 5 norske regionale bompengeselskapene eller en ferjeoperatør i Norge. Operatørene eier også sine lokale løsninger. Vegkantutstyret til bompengeloperatørene kommuniserer med AutoPASS HUB, mens vegkantutstyret til ferjeoperatørene kommuniserer med ferjeoperatørens lokale operatørløsning, som igjen kommuniserer med AutoPASS HUB.

Utstederne håndterer AutoPASS kontraktskunder og utstyrer disse med en brikke som festes på frontruta i kjøretøyet.

Figur 1 viser en skisse over de ulike systemer som inngår i AutoPASS infrastrukturen sortert under de aktører som eier dem. Grensesnittene mellom de ulike systemer er også tegnet inn, og figuren viser hvilke grensesnitt som vegkantanlegget har, og som vil være sentrale under en godkjenningstest. Figuren viser bompengeaktører og -systemer. AutoPASS for ferje har en noe annen arkitektur som beskrevet over. Se for øvrig ref.[2] for en detaljert beskrivelse av AutoPASS infrastruktur.

Figur 1 - AutoPASS bompenge-aktører/-systemer og grensesnitt som er gjenstand for testing, AutoPASS ferje vil inkluderes så snart tjenesten er fullstendig inkludert i samvirket.

1.3 Referansedokumenter

Følgende tabell lister de refererte og/eller de mest relevante spesifikasjoner/dokumenter for vegkantanlegg ifm. dette dokumentet:

Ref.	Dokumentnavn	Beskrivelse
1.	AP-1.0 AutoPASS Definisjoner, Standarder og Direktiver	Lister opp og beskriver uttrykk, forkortelser, definisjoner, standarder og direktiver som er relevante for spesifikasjonene
2.	AP-1.1 AutoPASS Teknisk infrastruktur	Beskriver AutoPASS systeminfrastrukturen og prinsipper for filutveksling i AutoPASS
3.	AP-1.2a AutoPASS Data formats Overview AP-1.2b AutoPASS Data formats Appendixes	Dataformater for grensesnitt i AutoPASS
4.	AP-1.5b AutoPASS kravspesifikasjon vegkant	Overordnede myndighetskrav til vegkantanlegg
5.	AP-1.6 Requirements for On-board Equipment (OBE) for use in AutoPASS Samvirke	Overordnet krav til brikke
6.	AP-2.1c Egenerklæring på driftsklart vegkantsystem	Mal for egenerklæring som Operatørene må utfylle og underskrive for godkjenning av vegkantutstyr

2. ROLLER OG ANSVAR KNYTTET TIL TEST OG GODKJENNING AV VEGKANTUTSTYR

De enkelte aktørens ansvar i godkjenningsprosessen av et vegkantanlegg er følgende:

Statens vegvesen som godkjenningsmyndighet

Som godkjenningsmyndighet vil Vegdirektoratet (organisasjonsenhet Myndighet og Regelverk) ha ansvaret for å godkjenne alle nye Operatører i AutoPASS Samvirke. Vegdirektoratets ansvar som godkjenningsmyndighet knytter seg også til ansvar for å stille krav til utstyr som skal oppfylles for at det skal kunne benyttes i drift i AutoPASS Samvirke. Vegdirektoratet setter i tillegg krav til at Operatør bekrefter gjennom en egenerklæring at disse kravene er oppfylt og foretar også en vurdering av denne egenerklæringen.

I tillegg til kravsetting har Vegdirektoratet også en veiledningsfunksjon i anskaffelses- og implementeringsprosessen. Det betyr ikke at det utøves noen aktiv form for kontroll eller oppfølging av Operatør i selve anskaffelsesprosessen, men Vegdirektoratet vil være tilgjengelig dersom Operatør på eget initiativ kontakter Vegdirektoratet for veiledninger og prinsipielle avklaringer i forhold til myndighetskravene.

Operatør

Operatør har ansvaret for å anskaffe vegkantutstyr i tråd med myndighetskravene samt å teste og dokumentere at det tekniske utstyret kan godkjennes. Dette innebærer å planlegge og gjennomføre tester, samt å utarbeide og fremlegge konklusjonen på dette arbeidet for Vegdirektoratets vurdering. Gjennomføringen av test i godkjenningsøyemed er i sin helhet Operatørens ansvar. Innkreving starter basert på Operatør-selskapets egen vurdering.

Forvalter og leverandør av AutoPASS kjerne

Test av grensesnitt og ende-til-ende-test vil involvere det nasjonale kjernesystemet for bompengειnnkreving. Dette gjør at Operatøren må trekke inn Statens vegvesen (divisjon Transport og Samfunn), som forvalter AutoPASS kjerne, i sin testgjennomføring. Rollen til Statens vegvesen i denne forbindelse er å yte bistand til Operatøren i disse testene, men det er Operatøren som har ansvaret for gjennomføringen.

3. VEGDIREKTORATETS ROLLE UNDER ANSKAFFELES- OG IMPLEMENTERINGSPROSESSEN

Vegdirektoratet har som forvalter av AutoPASS Samvirke spesifisert overordnede funksjonskrav for vegkantutstyret som er nødvendig for å sikre interoperabilitet i AutoPASS Samvirke (ref.[4]). Krav til vegkantsystemenes grensesnitt mot brikken og mot kjerneløsningen (AutoPASS HUB) er å finne i hhv. ref.[5] og ref.[3].

Det er Operatørens ansvar å utforme de tekniske og funksjonelle kravene til sine anskaffelser basert på og som ikke er i strid med ref.[4]. I tillegg må Operatøren formulere alle andre typer krav til leveransen, bl.a. knyttet til SLA (Service Level Agreement) og kommersielle forhold.

Operatør kan søke veiledning hos Vegdirektoratet for å avklare hvordan myndighetskravene skal tolkes. Dette gjelder også ved behov for avklaringer etter funn som Operatør avdekker i implementasjons- eller testfasen. Henvendelsene må beskrive konkrete problemstillinger.

Det er i spesielle tilfeller mulig å søke om dispensasjon for oppfyllelse av krav i ref.[4]. Søknaden må inneholde begrunnelse hvor det også må spesifiseres om dispensasjonen er varig eller midlertidig. Hvis den er midlertidig forventes det en plan for å avslutte behovet for dispensasjon.

4. KRAV TIL UTFYLLELSE AV EGENERKLÆRING

Vegdirektoratets rolle ift. idriftsettelse av nytt eller endret vegkantutstyr er å verifisere gjennom Operatørens egenerklæring at kravene i ref.[4] er oppfylt og at vegkantutstyret ellers er av god nok kvalitet til å kunne settes i drift. Utover dette har Operatøren det fulle og hele ansvar for at testen blir planlagt og gjennomført på en profesjonell og betryggende måte.

Etter gjennomført testløp skal Operatøren oversende en egenerklæring (ref.[6]) til Vegdirektoratet som inneholder:

- En bekreftelse på at det er gjennomført endelige godkjenningstester som viser at utstyret tilfredsstillende myndighetskrav gitt av Statens vegvesen.
- Dersom Operatør har avdekket avvik på anlegget som er utestående ved godkjenning skal disse listes opp sammen med en plan for hvordan disse utbedres.
- I tillegg inneholder egenerklæringen også en spørsmålsliste om anlegget og Operatørens kvalitetssystem som Operatøren skal svare på.

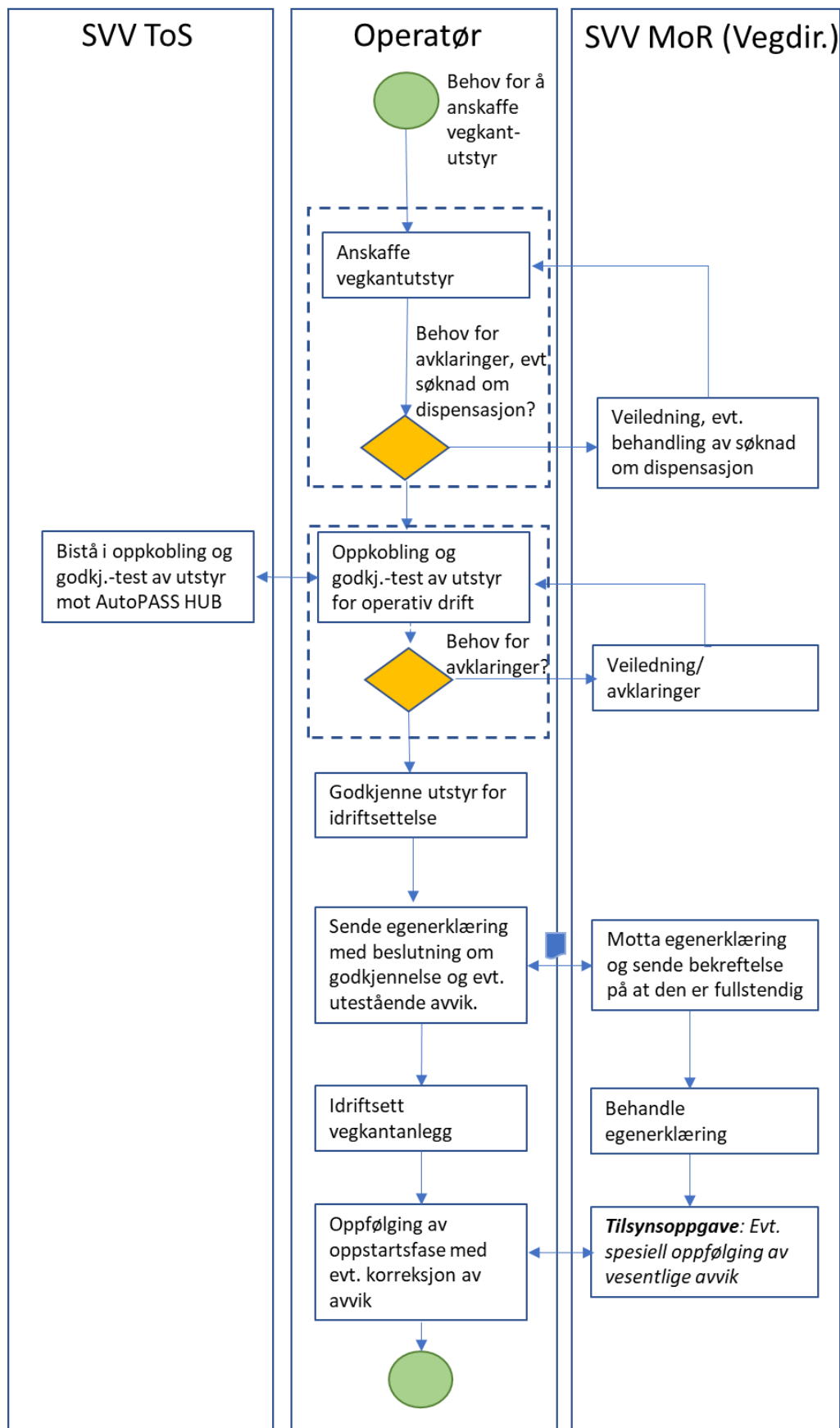
5. GODKJENNINGSPROSESS

Operatørens godkjenningstest mot leverandør gjennomføres så snart det er mulig i forhold til ferdigstilling av veg og vegkantanlegg. Det forutsettes at godkjenningstesten er avsluttet i tilstrekkelig tid, før planlagt oppstart av innkreving. Operatør går igjennom testresultatene internt og konkluderer på om anlegget kan settes i drift. Hvis Operatør er i tvil om anlegget kan settes i drift med avvik som måtte være avdekket, må dette avklares med Vegdirektoratet. Vegdirektoratets veiledningsfunksjon, beskrevet i kap. 3, gjelder også i test- og godkjenningsfasen.

En egenerklæring, basert på malen i ref.[6], med Operatørens egen bekreftelse på driftsklart anlegg, oversendes Vegdirektoratet uten unødig opphold etter avholdt godkjenningstest og før innkreving starter. Eventuelle avvik som ikke anses å forhindre oppstart av innkreving må beskrives, og plan for utbedring må oppgis.

Egenerklæringen som oversendes Vegdirektoratet må være underskrevet av Operatørselskapets leder.

Operatør vil få bekreftelse fra Vegdirektoratet på at en fullstendig egenerklæring er mottatt.

Figur 2: Godkjenningsprosess

6. OPPFØLGING

Vegdirektoratet er tilsynsmyndighet og vil føre tilsyn med anlegg som er i drift. Det innebærer at Vegdirektoratet vil følge opp at anlegget oppfyller kravene og fungerer effektivt innenfor AutoPASS Samvirke.

Vegdirektoratet setter som tilsyn krav til løpende statistikker og rapportering for anlegget og vil be om ytterligere informasjon når det finner dette nødvendig. Formålet er å kunne verifisere om selskapets vurderinger og konklusjoner har gitt et riktig bilde av kvaliteten i anlegget. Operatørene har et selvstendig ansvar for internkontroll slik at vegkantutstyret fungerer i tråd med Vegdirektoratets krav. Dersom behandlingen av egenerklæringen viser avvik som Vegdirektoratet anser som vesentlige kan tilsynsfunksjonen i Vegdirektoratet velge å følge opp disse avvikene spesielt. Om nødvendig vil Vegdirektoratet delta i oppfølgingsmøter med Operatøren og deres leverandør. Ved vesentlige avvik ved Operatørens håndtering av anskaffelse og idriftsettelse kan det opprettes tilsynssak.

Ved alvorlige avvik har Vegdirektoratet rett til å kunne kreve stans av innkreving.